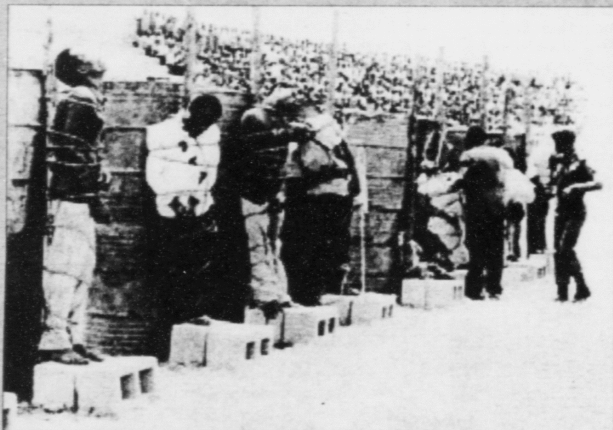

II. partur

SONJA JÓGVANSDÓTTIR SKRIVAR

Hví hugsavna okkum um deyðarevsing í USA

Tað eru triggjar hævudsorsøkir til, at vit serstakliga eiga at venda eyguni ímóti USA viðvíkjandi deyðarevsingini

Almenn avrætting í 1985 av vápnadum ránsmonnum í Calabar, Nigeria. Nakrar fáar dagar seinni kundi myndin keppast sum postkort. Sera nógvastaðnis verða fangarnir á henda hátt alment sýndir, fyrri síðani at verða avrættaðir. Ein sera vanvirðisligur háttur at doyggja soleiðis

USA heldur uppá, at tað er eitt „sivilisera“ land, og í nógvum føri hevur USA harðliga funnist at stjórnarleiðarum í øðrum londum, viðvíkjandi at tryggja mannarættindi í landinum - samstundis sum manna-rættindi í USA eru avmarkaði fyrri tey hvítu og ríku.

Tað tyktist harumframt verða heldur lættari at ávirka eitt land sum USA, heldur enn t.d. Kína og Burma, ið hóast alt eru minni „siviliseraði“ enn USA.

Tað hevur altíð verið lyndi til í Evropa at innflyta og apa seg eftir øllum tí, ið kemur úr USA, - eisini sovornum tvætli sum

McDonald's, Beverly Hills og Baywatch. Tíðverri er man vordin bangin fyrri, at harðnaði amerikanski rætturin kann ávirka hugburðin í teimum Evropeisku londunum. Soleiðis at okkara fatan av sosialum trupulleikum og hvussu teir skulu loysast ikki skal gerast so einfald og uttan javnvág, sum tað er í tí amerikanska samfelagnum í dag. Tí er alneyðugt at byrgja fyrri við brimgarði móttvegis amerikansku deyðsaldunum, og tí einfaldu trúnni á, hvussu sosialir trupulleikar skulu loysast - hetta má gerast áðrenn tað er ov seint.

Teir síðstu tímarnir hjá James Terry Roach

Tá ið hann hevði lisið (sína síðstu) frágreiðing, søgdu vit nøkur fá orð við hvør annan... Nøkur sekund aftaná var streymur settur til. Terrysa kroppur bendi sær afturá og stívnaði, meðan streymur fór ígjøgnum hann. Fá sekund seinni kom dampur úr kroppinum og húðin omanfyri elektroduna á høgra beini gjørdist heilt mislitt og bløðrut...

James Terry Roach var avrættaður mitt í áttatiárunum hóast hann sálarliga var tarnaður, og ikki hevði meir vit enn eitt tólv ára gamalt barn, treyðugt so var hann 25 ára gamal. Og, hóast hann, tá ið hann frandi brotsverk síni, var eitt barn, ið varð ávirkað av einum eldri manni. Hetta verður hildið verða undir øllum lámarki av m.a. manna-rættindabólum, tí tað eru jú altjóða lógir, ið hart eru ímóti at sálarliga tarnaði og børn verða avrættað

James Terry Roach var avrættaður í South Carolina 10. januar 1986. Í 1977, tá ið hann var 17 ára gamal, jattaði hann seg sekan í at hava myrt tveir hvítar tannáringar og í øðrum ákærum m.a. kynsligum yvirgangi og ræning.

Hann var deyðadømdur hóast dómarin góðgjörði at hann hevði handlað undir ávirkan av einum eldri manni. At hann var sálarliga tarnaður at hann hevði „personlighedsforstyrrelser“

Annar sakførarin hjá honum náttina fyrri hann skuldi avrættast og lýsti soleiðis teir síðstu tímarnar hjá Terry.

“Hóast Terry var 25. ára gamal, tá ið hann doyði, tyktist hann sera barnaktigur. Tíðjónin og hátturin hann bar seg at fyrri fólki rúndan um hann, tyktist fyrri mær at vátta tað, ið kom fram við tí síðstu sálarliga metingini av honum: At hansara vitbýtistal (intelligent kvotient) var 70 - hetta javnsetti hann við eitt tólv ára gamalt barn. Tá ið hansara familjuprestur vísti honum á nakrar bønir í biblíuni, ið teir kundu biðja saman, spurdi Terry hann, um hann helt tað verða nakrar herstakar bønir, ið kundu hjálpa honum til himmals. Hansara spurningur bendi á eina barnliga uppfatan av, at ein

bøn helst „virkaði“ betur enn ein onnur, og at hann bara skuldi ráðførast um, hvør ið riggaði best.

Vildi verða góðtikin

Terry var ein sera óvirkin ungur maður, og tað sást týðuliga alla náttina. Hóast hann heilt givið var sera bangin, var hann so samstarvsfúsur móttvegis fangavørnum suðin gjørligt, og hann royndi at lata sum um, at hin „rituella“ fyrireikingin - hævdið og høgra bein var rakað, og langliga var streymleiðandi salva gniggja inn - var heilt natúrligt. Hann vildi hava viðurkenning teirra rúndan um hann og tað tyktist sum um, at hesa náttina kundu øll viðurkenna hann í og við at hann var djurur og hevði tamarhald á óttanum.

Óttin kemur á...

Men tá ið fongsulsstjórnin vísti seg við hurðina til klivan og læs avrættingarkunngerðingina upp, ímeðan Terry stóð við báðum hendrum læsum fóstum í eini leinkju, ið nevnt ein „klógv“, byrjaði vinstra beini at ristast við ógvusligum, óstýrdum rørsfum. Síðani gekk tað sera skjótt fyrri seg. Eg fylgdi honum yvir í „stólin“ og tosaði so nógv við hann sum gjørligt. Tá ið hann hevði lisið (sína síðstu) frágreiðing, søgdu vit nøkur fá orð við hvør annan... Eg fór frá honum og inn í vitnisbasin, haðani

eg vísti honum ein upp-reistan tummilfinger, eg fekk sama tekni aftur, ella somikið hann nú einaferð kundi fyrri reimumum. Vit góðu hvør øðrum einaferð afturat tekin, áðrenn maskinan var smoygd niður um høvur hansara.

Sjálv avrættingin

Nøkur sekund aftaná var streymur settur til. Terrysa kroppur bendi sær afturá og stívnaði, meðan streymur fór ígjøgnum hann. Fá sekund seinni kom dampur úr kroppinum og húðin omanfyri elektroduna á høgra beini gjørdist heilt mislitt og blørut. Nevarnir knýttust og gjørdust heilt hvítir. Hann sjúkaði saman tá ið streymurin var slíktur, men bendi sær afturá tá streymur var settur til aftur. Tá ið hann var váttaður deyður, strýddu vaktirnar líkið yvir á eina bõru, ímeðan teir ansaðu væl eftir at fjala hansara andlit (ið ikki longur var fjalt av maskuni) fyrri sjónarvátunum og mær, við at leggja eitt klæði á hann. Síðani fór eg út úr deyðs húsinum saman við fongsulsstjóranum. Tá ið vit trinu útum bygningin, hoyrði eg fagnaðarrópp frá 200 fólki, ið eftir øllum at døma vóru komin saman at halda avrættingina við nógvum „hurra“ rópum uttanfyri fongsulshúsin.